

Verenigingsblad van de
PHILATELISTENVERENIGING
ZUID-LIMBURG te
Maastricht

MOSAAPHIL

PHILATELISTENVERENIGING ZUID-LIMBURG

Koninklijk erkend

Opgericht 19 december 1921

Ingeschreven Kamer van Koophandel te Maastricht nr. 40203374

Bestuur:

Voorzitter: Dhr. B.J.Witter 043-4502126
Email: bjwitter@solcon.nl

Penningmeester: Dhr. H.J.M. Graat 043-3478801
Email: graat@home.nl

Secretaris: Dhr. C.L.M. Janssen 043-4071499
Christinastraat 25, 6267 AS Cadier en Keer
Email: janssenclm@gmail.com

Bestuurslid: Dhr. M.B.E. Smeets 043-3213744
Email: maartensmeets@planet.nl

Rondzend com.: Mv. M..J Huijts 043-3620216
Email: huijts@home.nl

Veilingmeesters: Dhr. J. Vinck
Email: joopvinck@ziggo.nl 043-3616447
Dhr. F. Vinck 043-3615798

www.philatelisten-zl.nl

ING 1031165

t.n.v. Filatelistenvereniging Zuid-Limburg te Maastricht

IBAN: NL25INGB0001031165

BIC: INGBNL2A

**Verenigingslokaal: De grote zaal in het wijkcombinatie-
gebouw. LA BELLETTSA**

Kardinaal van Rossumplein 99 6221 SZ Maastricht

Bijeenkomsten 1^e en 3^e maandag van de maand
zaal open vanaf 1900 uur, aanvang bijeenkomst 19.30 uur.

Van de voorzitter

Als ik naar buiten kijk zie ik allemaal vlokken, gelukkig is het sneeuw en is er niets mis met mijn ogen. Het is de eerste keer in 2018 dat er echt iets valt en blijft liggen. De wind is koud en de temperatuur zweeft rol 0 graden met een dip gedurende de nacht. Goed voor de natuur maar niet prettig als je naar buiten moet om iets te doen. Door de recente stormen zijn er wat bomen op de weide gesneuveld en is er volop werk met zagen, hakken en opruimen. Maar..... ook tijd voor mijn postzegels en mijn vereniging. Deze maand, 19 maart, is er de Algemene Ledenvergadering. Daarvoor is er door de bestuursleden veel werk verricht om de leden op de hoogte te stellen van het wel en wee van de vereniging. De tijd tikt en langzamerhand komt ons 100-jarig jubileum steeds meer in zicht. Het bestuur heeft daarvoor wel uw hulp nodig voor ideeën en medewerking. Laat ons eens weten hoe u tegen een dergelijk feest aan kijkt en wat u op prijs zou stellen om als vereniging dit te vieren. Ik zie jullie graag op 19 maart.

Van het bestuur

In dit nummer van Mosaphil vindt u de uitnodiging voor onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. Graag zouden wij veel leden willen verwelkomen op deze bijeenkomst op 19 maart met tombola en grote veiling, zo'n 150 kavels met veel mooi materiaal. Laat u zien op deze bijeenkomst!

Op initiatief van "t Fakteurke" uit Klimmen gaat, naast Heerlen, ook onze vereniging deelnemen aan een verzamelaarsbeurs op de 5^e zondag van de maand. Het gaat niet alleen om filatelie maar ook andere verzamelgebieden, brocante etc. Er is voor iedereen iets van zijn/haar gading te vinden. Op **zondag 29 april 2018 en zondag 30 september 2018** zal deze activiteit plaatsvinden in het clublokaal Gemeenschapshuis "Op d'r Plats" aan de Houtstraat 24, 6343 BJ Klimmen. Route:

www.gemeenschapshuisklimmen.com Openingstijden 10 – 13 uur, entree gratis. Stand voor deelname is gratis indien 2 weken

tevooren aangemeld bij het bestuur. De flyer wordt meegestuurd met dit nummer van Mosaphil.

Het bestuur wil het volgende onder uw aandacht brengen en als voorstel aan de vergadering voorleggen. Het betreft de werkwijze en het reglement van onze rondzenddienst. Even een korte terugblik. Bij de statuten van de vereniging, vastgesteld op 4 december 1989 en verplicht door de wetgever, is niet alleen een huishoudelijk reglement maar ook een reglement rondzendverkeer opgenomen. Dit reglement heeft al die jaren goede diensten bewezen voor de vereniging. Pas dit jaar is het bestuur erachter gekomen, dankzij de nalatenschap van onze oud-penningmeester, dat er een gewijzigd reglement is van 21 maart 1994. Het bestuur is niet op de hoogte geweest van dit document. We hebben deze “vondst” aangegrepen om het geheel te vernieuwen en de beschrijving van de werkwijze van de rondzenddienst alsmede het reglement van de rondzenddienst aan te passen aan de huidige stand van zaken. Kortom zoals we nu werken met de rondzenddienst is dit vastgelegd in het voorstel dat op deze bijeenkomst ter stemming ligt. Het geheel beslaat 4 pagina's A4, de reden om het geheel niet als voorstel te publiceren in Mosaphil. Mocht u een exemplaar van het geheel in uw bezit wensen dan kunt u het beste even contact opnemen met de secretaris en dan kan op snelle wijze via de email het geheel toegestuurd worden. De kosten om iedereen een exemplaar per post toe te sturen worden behoorlijk hoog en niet iedereen zal toezending nodig hebben. Binnen het bestuur is geen behoefte aan het rondsturen van papier wat vrijwel onmiddellijk verdwijnt bij het oud-papier. Op de website kunt u de vernieuwde tekst ook lezen. Hopelijk kunt u hier begrip voor opbrengen.

Voorstel:

De leden van de Philatelistenvereniging Zuid-Limburg te Maastricht, in vergadering bijeen op 19 maart 2018 te

Maastricht nemen het voorstel met betrekking tot uitleg van de werkwijze van de rondzenddienst en het reglement van de rondzenddienst aan.

Aldus vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering op 19 maart 2018.

Bestuursverkiezing

Zowel de voorzitter als het bestuurslid voor de Mosaphil blijven zitten in het volgende verenigingsjaar. De penningmeester en de secretaris zijn aftredend en met goedkeuring van de Algemene Ledenvergadering bereid een jaar verder te besturen. Maar eigenlijk dient het bestuur statutair te bestaan uit tenminste vijf personen (Statuten art. 9 e.v), hetgeen betekent dat er (nog steeds) een vacature is voor tenminste 1 bestuurslid. Op dit moment werkt het bestuur met veel plezier maar volgens de statuten klopt het niet helemaal. Mocht u ook iets voor uw vereniging willen gaan betekenen ga dan eens het gesprek aan met een van de bestuursleden om te bezien of het iets voor u zou zijn om mee te werken.

Algemene ledenvergadering op 19 maart 2018, aanvang 19.30 uur

Agenda

1. Opening
2. Notulen ALV 20 maart 2017
3. Jaarverslagen
  - a. Bestuur
  - b. Veilingmeester
  - c. Rondzendcommissaris
  - d. Bibliothecaris
  - e. Commissie verkoop filatelistische collecties
  - f. Penningmeester

4. Verslag kascontrole commissie en voorstel verlening decharge aan penningmeester
5. Vaststellen nieuwe kascontrolecommissie
6. Voorstel tot wijziging reglement rondzenddienst
7. Huldigheden
8. Bestuursverkiezing
9. Rondvraag
10. Sluiting algemene ledenvergadering
11. Pauze
12. Veiling en tombola

Van de redacteur

Deze keer een stukje historie over de Nederlandse post, de eerste Nederlandse en Belgische postzegels en de Blauwe Mauritius. Ook nog een artikeltje over een plaatconstructie, wat eigenlijk een soort geschiedenis-reconstructie is. Veel leesplezier.

Maarten Smeets

De (korte) geschiedenis van de post

Lia Vieveen van Postzegelblog en Collect 62

“Iemand een brief of pakketje sturen, waar ook ter wereld, is voor ons de gewoonste zaak van de wereld. Je zou bijna vergeten dat hier een geschiedenis van 6000 jaar aan vooraf is gegaan. Een historie waarin onder meer fahrende Leute (zoals pelgrims), boden en postmeesters een rol speelden. Het woord post is afgeleid van posita.”

“Met deze term werden de zogeheten paardenwisselplaatsen aangeduid langs de routes van de Romeinse cursus publicus, de eerste georganiseerde vervoers- en post- service in ons land. Keizer Augustus (63 voor Christus) riep deze dienst in het leven om berichten, belasting- opbrengsten en

rijksfunctionarissen op efficiënte wijze te vervoeren. Gewone burgers kwamen niet aan bod. Zij kenden immers niemand die ver weg woonde en waren bovendien analfabeet. Tot het einde van de Middeleeuwen waren het vooral stadsbesturen, universiteiten en kloosters die post verzonden. Vanaf de zestiende eeuw ontstonden er bodes. Zij kochten van een stadsbestuur het recht om brieven van hun stad naar één andere stad te brengen. Dit

gebeurde lopend. Het was verboden om post mee terug te brengen of een afwijkende route te nemen. De inzet van paarden (rond 1650) versnelde het postvervoer, maar iedere bode bleef één eigen bestemming houden. Het bodenambacht was een zwaar beroep. De wegen waren slecht en de bodes werden regelmatig 'geplondert ende uytgetrokken'. Een omwenteling vond plaats op 15 januari 1799, toen de Nederlandse posterijen tot een nationale onderneming werden omgevormd. Brieven voor alle bestemmingen konden nu worden afgeleverd op het postkantoor. De staatspost was echter duur en traag. Menig brievenschrijver probeerde het staatsmonopolie dan ook te ontwijken. Zij verzwaarden hun poststuk met lood of stenen. Brieven zwaarder dan één kilo mochten namelijk met koetsiers en schippers mee...

In 1807 werd de eerste Postwet aangenomen. Daarmee had de staat het alleenrecht om brieven te verzamelen, te vervoeren en te distribueren. Langzaam maar zeker verbeterde de dienstverlening. De tarieven

gingen omlaag en werden gestandaardiseerd en de bezorging ging sneller (per trein vanaf 1844 en per auto vanaf 1913). Ook kwamen er meer postkantoren en brievenbussen. Het aantal poststukken groeide gestaag en er volgden belangrijke veranderingen. Zo verscheen op 1 januari 1852 de eerste postzegel in ons land. In 1877 werd het gebruik hiervan verplicht.

En in 1977 voerde de PTT de postcode in. Staatsbedrijf PTT werd in 1989 verzelfstandigd tot NV Koninklijke PTT Nederland (KPN). Sindsdien is de naam gewijzigd in respectievelijk TPG Post (2002) en TNT Post (2006). Anno 2009 bezorgt TNT Post nog dagelijks 16 miljoen poststukken, ondanks de populariteit van e-mail en internet.

Eerste postzegelemissie Nederland

De 5 ct. van 1852 met afbeelding van koning Willem III. Op 27 december 1851 verschenen de eerste postzegels van Nederland, ongetand, met de beeldenaar van koning Willem III en profil in de waarden 5, 10 en 15 cent. Deze postzegels waren geldig vanaf 1

januari 1852. Dit is de **eerste emissie Nederland**, of kortweg **eerste emissie** als de Nederlandse context duidelijk is.

Ontwerp en staalgravure werden vervaardigd door J.W. Kaiser. De drukplaten werden gemaakt door de Belgische graveur Jacob Wiener, die al eerder de drukplaten van de eerste Belgische postzegel (1849) had vervaardigd. Voor de zegel van 15 cent is slechts één drukplaat gebruikt. Voor de

twee andere waarden zijn wegens slijtage verschillende nieuwe drukplaten gemaakt. Voorts was er van de 10 cent een oefenplaat (plaat IA).

In de periode van eind 1851 tot eind 1863 zijn in totaal 403.028 vellen van 100 postzegels gedrukt. In een vel zijn de zegels gegroepeerd in blokken van 25 stuks, met tussen deze blokken een papierbrug. Zodoende bestaan er brugparen met een witte strook van 1 cm tussen de zegels (horizontaal of verticaal). Paren, blokken en brugparen zijn zeldzaam, omdat de ongetande zegels vooraf door de loketbeambte van het vel werden geknipt.

De zegels zijn gedrukt op handgeschept wit papier met watermerk posthoorn. Elke postzegel heeft dit watermerk, dat diende als waarborg tegen vervalsing.

De verkoop van postzegels was een uitvloeisel van de Postwet 1850. In 1864 verscheen de tweede emissie aan het loket. In de loop van dat jaar werden de restanten van de eerste emissie uitverkocht. De frankeergeldigheid eindigde op 31 oktober 1879.

P.W. Waller was een van de belangrijkste verzamelaars van de eerste emissie. De naam van A.J. Warren, een Engels filatelist, is verbonden aan de plaatreconstructies van de eerste emissie. Beide verzamelingen zijn opgenomen in de collectie van het Museum voor Communicatie, dat wereldwijd de belangrijkste collectie bezit van de eerste emissie Nederland.

De Utrechtse drukker en postzegelverzamelaar Joh. A. Moesman (1859-1937) heeft in 1895 van de oorspronkelijke (versleten) drukplaat IV van de 10 cent herdrukken vervaardigd in verschillende kleuren op papier zónder watermerk. Bovendien zijn de herdrukken vager dan het origineel en enigszins vlekkelig. De herdrukken zijn dus gemakkelijk te herkennen. Moesman verkocht zijn producten voor 75 cent per stuk.

Van plaat IV waren in de periode oktober 1855 tot december 1856 21.000 vellen postzegels gedrukt. Een aantal versleten

drukplaten was achtergebleven in het magazijn van de voormalige postzegeldrukkerij van 's Rijks Munt en in 1894 aan een smid verkocht om van het geharde staal gereedschap (beitels) te maken. In strijd met de verkoopvoorwaarden heeft deze plaat IV van de 10 cent aan Moesman doorverkocht.

De herdrukken van Moesman zijn niet uitgegeven door de PTT en zijn dus geen postzegels. Toch zijn enkele exemplaren in januari 1896 door Moesman voor frankering gebruikt, en werden deze brieven op het postkantoor van Utrecht afgestempeld.

Bron: Wikipedia, e.a.

De eerste postzegels van België

Tekst: Ruud van Capelleveen van Filahome

In 1849 werden de eerste postzegels in België uitgegeven in navolging van de postzegels die in Engeland en andere landen verschenen. Zoals voor veel landen werd de Britse postdienst als voorbeeld gebruikt. De Belgische Post stuurde een inspecteur, Louis

Bronne, naar Engeland. Deze reis had als doel om het revolutionaire idee van Rowland Hill, het versturen van post door middel van vooruitbetaling met een postzegel als bewijs, te bestuderen.

Het eerste rapport van Bronne bleef echter zonder gevolg voor de Belgen, omdat vermoed werd dat de verliezen te hoog zouden oplopen werd voorlopig besloten geen postzegels uit te geven.

Uniforme tarieven en invoering eerste postzegel

Op aandrang van de handel werd op 24 december 1847 echter een wet aangenomen die in uniforme tarieven en de invoering van de eerste postzegel in België voorzag. De twee

belangrijkste hervormingen die het gevolg waren van deze wet waren:

a) Vereenvoudiging van de frankeerkosten voor brieven. In het vervolg werden twee afstands- en gewichtsschalen gebruikt voor de vaststelling van het te betalen port.

b) De invoering van frankering vooraf met behulp van postzegels.

Lagere posttarieven

Net als in de omringende landen stimuleerde de invoering van de lagere tarieven het postverkeer. Het aantal bezorgde brieven steeg in de periode van 1839 tot 1860 met 10 miljoen tot 17,5 miljoen brieven per jaar. Hierbij speelde de toenemende economische activiteit en het afnemende alfabetisme uiteraard ook een grote rol.

Graveur Jacob Wiener

De graveur Jacob Wiener (1815-1899) werd benaderd om de productie van de eerste postzegels van België in goede banen te leiden. Uiteraard werd de Belgische koning op de eerste postzegel afgebeeld, zoals ook in de omringende landen het geval was geweest. De vervaardiging van de gravure werd door Robinson van de Engelse firma Perkins & Bacon uitgevoerd naar een portret getekend door de Brusselse schilder Charles Bagniet.

Groendreef in Brussel

De postzegel werd gedrukt in een werkplaats in één van de bijgebouwen van het oude spoorwegstation 'Groendreef' in Brussel. De postzegels werden gedrukt in diepdruk.

Het papier was handgeschept en voorzien van een watermerk (twee ineengevlochten letters 'L').

Veel oplagen en veel verschillen

Er werden vele oplagen gedrukt waardoor van zowel de waarde 10 als 20 centime veel kleurverschillen bestaan. De eerste Belgische postzegels werden ongetand uitgegeven.

Plaatreconstructie

Plaatreconstructie van de Britse Penny Black, een vel van 240 zegels.

Plaatreconstructie houdt in dat er een reconstructie wordt gemaakt van een compleet vel [postzegels](#) zoals dat oorspronkelijk is gedrukt. Dit is alleen mogelijk als er verschillen te zien zijn in de afzonderlijke postzegels van een vel. Daarom gaat het meestal om vroege emissies. De locatie van elke zegel in een vel wordt vastgesteld aan de hand van samenhangende zegels (blokken en stroken).

A.J. Warren was een Engels filatelist. Zijn naam is verbonden aan de plaatreconstructies van

de eerste emissie Nederland. Dit was in feite zijn levenswerk. Zijn verzameling is opgenomen in de collectie van het Museum voor Communicatie.

Juist Engelse filatelisten hielden zich bezig met plaatreconstructies van de eerste emissie Nederland, omdat de plaatreconstructies van de eerste emissie van Groot-Brittannië wel heel gemakkelijk waren door het gebruik van hoekletters. De eerste emissie Nederland was een grotere uitdaging, te meer omdat ze al ervaring hadden met plaatreconstructies.

Bron: Wikipedia, A.J.Warren en Weetjes

Bewogen geschiedenis van de Blauwe Mauritius

01 maart 2016, - Cees Janssen ,
postzegelblog

Over de 'Blauwe Mauritius' is al enkele malen geschreven op de Postzegelblog. En ook over de geschiedenis van deze beroemde postzegel is veel bekend. Die geschiedenis is onder andere te lezen in een boekje dat door

het toenmalige Nederlandse PTT Museum werd samengesteld na de aankoop van een exemplaar van deze zegel.

In het boekje beschreef Charles Boissevain, die toen conservator postwaarden was van het museum, de geschiedenis van de twee postzegels die op 21 september 1847 uitkwamen op het eiland Mauritius. Sinds november 1993 heeft het Museum voor Communicatie een exemplaar van de TWO PENCE in de collectie.

Het ontwerp van de twee postzegels werd vervaardigd door Joseph Osmond Barnard, horlogemaker en juwelier in Port

Louis, de hoofdstad van het eiland. Hij gebruikte als voorbeeld de zeven jaar eerder uitgegeven Britse postzegel, de Penny Black. In deze zwarte zegel waren de woorden POSTAGE en PENNY of PENCE opgenomen en deze nam hij over op dezelfde plaats in zijn ontwerpen. De Britse zegel had geen landsnaam, maar dat was wel noodzakelijk op zijn ontwerp. Dus het woord Mauritius werd aan de rechterzijde ingegraveerd in het koperen drukplaatje dat hij vervaardigde.

Omdat Barnard niet meer precies wist welke term hij moest invullen op de linkerzijde van de postzegels ging hij naar het postkantoor. Maar daar aangekomen zag hij op de gevel de naam POST OFFICE en vond het 'logisch' om dit ook op de postzegel te vermelden.

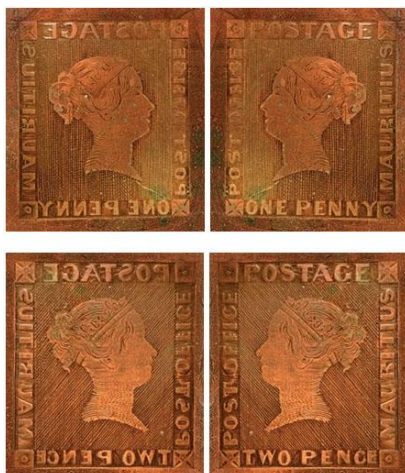
Eigenlijk net zo 'logisch' als op onze eerste postzegels uit 1852 en 1864 waarop de woorden POST ZEGEL prijken.

Op 29 april 2015 werd het drukplaatje al getoond in zwart-wit, maar in kleur is deze nog veel mooier te bekijken.

Verder computeruitsneden van het drukplaatje waarbij de

uitsneden later zijn gespiegeld. Daarmee zijn de gravures van Barnard nog beter te bewonderen. Maar wat is de geschiedenis van dit drukplaatje? Want men dacht jarenlang dat dit plaatje verloren was gegaan. Als u het wilt weten kijk dan op de website van veilinghouder David

Feldman: <http://www.davidfeldman.com/the-mauritius-post-office-plate/>. In een 20 minuten durende documentaire wordt het volkomen duidelijk. Zelf was ik zo gelukkig en met mij vele duizenden bezoekers aan de postzegeltonoonstelling Europhilex 2015 in Londen het plaatje in levende lijve te zien in de stand van de Royal Philatelic Society London.

Schrijft u even mee

In deze kalender vindt u de verenigingsactiviteiten dik aangegeven, overige activiteiten in normaal schrift. Overigens geeft dit overzicht alles slechts globaal weer. Op de verenigings-avonden wordt vaak aanvullende informatie gegeven over extra activiteiten.

VV staat voor Verenigingsavonden en Veiling.

RV staat voor Ruilavond en restveiling.

2/3 mrt.	Filafair, 's-Hertogenbosch in Maaspoort
5 mrt.	VV + wilde veiling
11 mrt	Verzamelaarsbeurs, Mönchengladbach in de Krahnendonkhalle
19 mrt.	RV + Algemene ledenvergadering
25 mrt	Ruilbeurs+veiling, Filatelica Weert zie: www.filaticaweert.nl
30/31 mrt	Antwerpfila, zie: www.fnip.be
9 apr.	VV
23 apr.	RV
29 apr	“5^e zondag” in Klimmen “Op d’r platz” zie flyer.
7 mei.	VV
28 mei	RV

Beëindiging lidmaatschap: schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar bij de secretaris van de vereniging. Niet tijdige opzegging betekent verlenging van het lidmaatschap tot het einde van het volgende verenigingsjaar. Statuten Art. 7.2.

Bijeenkomsten 1e en 3e maandag van de maand.

Zaal open vanaf 19.00 uur, aanvang bijeenkomst 19.30 uur.